

SOBRE LA PUBLICACIÓ D'ASSAJOS PER A NO ERUDITS

IDEES

► La Universitat i, en general, l'acadèmia i els llibres de text tenen una especial tendència a la necrofilia. Es parla de morts. Sovint, com més morts i més antics, millor, recorda Terricabras. A continuació us oferim una selecció de pensadors contemporanis que estan a l'abast d'un públic no especialitzat.

■ Mario Bunge

Aquest prolífic pensador argentí instal·lat al Canadà, un dels principals filòsofs contemporanis, ha publicat recentment *Cápsulas* (Gedisa), que és una selecció d'anàlisis periodístiques sobre personatges tan diversos com ara Popper i Evita, idees com que la llei ha desplaçat la moral però no és suficient, i fantasies com la privatització total.

■ Norbert Bilbeny

La seva és una ètica d'actituds, que posa més èmfasi en les preguntes que en les respostes. A *Ètica para la vida. Razones y pasiones* (Península), aquest catedràtic pretén sensibilitzar-nos sobre el que podem i volem fer de la nostra vida. Creu que no hi ha ètica sense que abans tinguem en compte la nostra concepció del pas del temps, la mort, l'amistat, la realització personal, el servei de la memòria i l'ús de la imaginació.

■ André Comte-Sponville

Autor supervendes a França que aquí no és tan conegut, ha tret aquest any *Diccionario filosófico*, a Paidós. L'obra, amb un llenguatge accessible, presenta disset virtuts tradicionals: la



ANDRÉ COMTE-SPONVILLE



FERNANDO SAVATER

cortesía i l'amor –que potser ja no ho són però poden tornar a ser-ho–, el coratge, la compassió... i una virtut que de fet no ho és, l'humor.

■ José Antonio Marina

Catedràtic d'institut que es vanta que el que coneix més és l'horticultura, Marina és un escriptor d'èxit comercial, tot i que aborda temes allunyats dels *best sellers*. Al recent *La selva del lenguaje* (Anagrama) se centra en l'àmbit dels sentiments i el llenguatge. Cal diferenciar-lo dels autors d'aquest apartat perquè de vegades cau en el paternalisme.

■ Fernando Savater

A *Ètica para Amador* (Ariel), que ha estat publicada en 26 idiomes i s'utilitza als instituts, deixa clar que la llibertat és condició per a l'ètica. El títol del llibre en català és *Ètica per al meu fill* (Ariel), en referència que el va escriure pensant en el seu fill. Autor prolífic, ara ha publicat *El valor de elegir* (Ariel), que ell mateix defineix com el nucli essencial del que ha escrit.

■ Josep-Maria Terricabras

A *Atreix-te a pensar. La utilitat del pensament rigorós en la vida quotidiana* (La Campana) defensa el doble caràcter dels valors, que són personals però no per aquest motiu arbitraris. A *I a tu, què t'importa? Els valors. La tria personal i l'interès col·lectiu* (La Campana) ens fa reflexionar sobre els nostres valors preferents, tant aquells de què parlem com aquells que només mostrem.

■ Altres pensadors contemporanis accessibles a tots els públics són Xavier Rubert de Ventós, que en el seu clàssic *Per què filosofia?* (Edicions 62) mostra que en la quotidianitat pot trobar-s'hi molta filosofia, Victòria Camps i Salvador Giner, que a *Manual de civisme* (Ariel) repassen les pautes de la nostra societat que fan més amigable la convivència, i Salvador Paniker, que mostra el seu interior a *Cuaderno amarillo* (Plaza & Janés), tot i que en aquest llibre hi ha certs pensaments en què algú no gaire versat en filosofia pot arribar a perdre's.

ENTRETENIMENT

► En el mercat anglosaxó es poden trobar força llibres que posen en relació la filosofia i els mons que aparentment estan tan allunyats com el de les pel·lícules de ciència-ficció, i títols com *If Aristotle Ran General Motors*, de Tom Morris. Aquí potser encara pesa massa la influència dels llibres més reflexius de França i Alemanya. Però també a França apareixen llibres que tracten la filosofia de manera superficial i lúdica.

■ William Irving i altres (eds.). A *The Simpsons and Philosophy. The D'oh! Of Homer* (Open Court) es pregunten si Nietzsche justifica el mal comportament de Bart o quina és la concepció de Déu que té Lisa. L'editorial també ha publicat llibres sobre la telecòmedia *Seinfeld* –¿diria Simone de Beauvoir que Elaine és una feminista?–, *Matrix* i *El senyor dels anells*. Cada títol consisteix en assajos on filòsofs i acadèmics analitzen les diferents implicacions filosòfiques d'aquests exemples de la cultura pop.

■ Oreste Saint-Drôme. A *Cómo elegir a su filósofo* (Vergara), aquest psicoanalista francès, autor de *Cómo elegir a su psicoanalista* i de *Cómo librarse de su psicoanalista*, a més d'un diccionari de termes utilitzats pel filòsof Jacques Lacan, aconsegueix despertar la curiositat per llegir els autors de què parla. L'ajuda Frédéric Pagès, catedràtic de filosofia, periodista de *Le Canard Enchaîné* i autor de *Descartes et le Cannabis*.

■ Jim Powell & Van Howell. Ens arriben de la mà d'una traducció de l'editorial argentina Era Naciente, que publica llibres molt il·lustrats, tot i que amb estil fotocòpia. Són els autors de *Derrida para principiantes* –i Derrida és un d'aquells autors dels quals es pot llegir mitja dotzena de llibres i seguir sense saber què escriu–. La mateixa editorial publica sobre altres genis de la filosofia com ara Kant, Baudrillard i el semiòleg Barthes.

INTERNAUTES FILOSÒFICS

**L**a tecnologia digital i Internet, i el seu impacte en el coneixement del món en general, suposen l'oportunitat de reconsiderar el coneixement de la vida i el món que abans no teníem, perquè tot s'esdevenia de manera més previsible i estable. És el que creu el catedràtic de filosofia moral Norbert Bilbeny, que recorda que ara estem en un moment de gran inestabilitat, d'imprevisibilitat. "Tot ens és dispostat molt més a l'abast perquè comencem a pensar en maneres d'anàlisi i orientació que fins ara no sospitàvem que eren necessàries. En l'època de la postmodernitat, de la deconstrucció, dels estudis culturals, aquestes maneres d'anàlisi no ens semblaven tan urgents i es podien criticar". Segons Bilbeny, en aquest impàs entre un moment que acaba i el món del segle XXI hem de reconstruir el coneixement de la vida i la manipulació

del món, i les humanitats, la teoria i les ciències hi estan involucrades. Per això fa la proposta d'una nova il·lustració, en què es tractaria de recodificar el que ha estat desmuntat amb l'impacte de les tecnologies de la informació.

En un altre nivell, el catedràtic de filosofia Josep-Maria Terricabras va presentar l'octubre passat el portal d'Internet sobre filosofia [www.terrincabras-filosofia.info](http://www.terrincabras-filosofia.info), per "dinamitzar un moviment de reflexió en la línia que havia fet fins ara", segons paraules seves. El que pretén Terricabras és "animar els ciutadans a fomentar el diàleg, el pensament rigorós i l'esperit crític. Es tracta d'establir xarxes de complicitat".

El portal de Terricabras informa sobre el pensament i la cultura i promou la participació a través de fòrums i xats, tant de filosofia com de reflexió sobre temes d'actualitat com són el mur entre Israel i

Palestina o la pel·lícula *La pelota vasca*. Terricabras ha apostat per promoure la filosofia a través d'Internet perquè moltes persones que poden seguir debats i temes a distància no ho podrien fer de cap més manera. "Estic molt content de tenir, des del primer dia, molts visitants que viuen en llocs ben remots". Per fer-ho, ha finançat el projecte –"que no és barat"– amb els estalvis de la família, a l'espera que alguna institució o empresa hi vulgui col·laborar. El portal està tenint força èxit.

FILOSOFIA A L'ESCOLA

Una altra web que convida de manera lúdica i interactiva a la reflexió filosòfica és Filòpolis ([www.filopolis.net](http://www.filopolis.net)), preparada per Llorenç Vallmajó, professor a l'IES-SEP Montilivi de Girona, on ensenya filosofia i història de la filosofia, i amb una llarga experiència en l'ensenyament digital, on va començar fa uns quinze

anys, abans de l'arribada d'Internet. Aquesta web ofereix qüestions de filosofia, d'ètica i interdisciplinàries a estudiants de batxillerat, com a complement de les classes, però qualsevol internauta en pot treure molt de profit.

Si bé Filòpolis va néixer el 1996, va renéixer amb nou format, objectius i contingut el 2000, gràcies a una llicència d'estudis per un any que va aconseguir Vallmajó, que ara acaba de muntar un interactiu inspirat en el fresc *L'Escola d'Atenes* de Rafael aplicat a pensadors moderns: renaixement, racionalisme, empirisme, il·lustració i romanticisme. A l'Àgora s'hi exposen qüestions problemàtiques i s'hi estableix un debat obert. Per exemple: ¿una societat democràtica ha de tolerar partits no democràtics que, si arriben al poder, aboliran la democràcia?

Vallmajó també és consultor de filosofia a

Edu365.com ([www.edu365.com](http://www.edu365.com)), el servei d'Internet que el departament d'Ensenyament de la Generalitat, a través de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya, posa a disposició de tot l'alumnat de Catalunya i les seves famílies, per millorar la fluïdesa de la comunicació entre tots els actors que tenen un paper decisiu en l'educació. Els alumnes li fan consultes sobre temes de filosofia i ell els dona pautes per escriure en menys de 24 hores, tot i que ja li demanen la consulta en línia, és a dir, per entregar el que escriuran demà a classe. En aquest cas, sí que no s'hi val a contestar: pren-t'ho amb filosofia.

A INTERNET

Defensa personal:  
[www.terrincabras-filosofia.info](http://www.terrincabras-filosofia.info)  
Filosofia per a no iniciats:  
[filopolis.net](http://filopolis.net)  
Consultes per a estudiants:  
[www.edu365.com](http://www.edu365.com)